

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (četvrto vijeće)

13. lipnja 2024.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Zajednička politika u području azila i supsidijarne zaštite – Direktiva 2011/95/EU – Članak 12. – Isključenje iz statusa izbjeglice – Osoba registrirana pri Agenciji Ujedinjenih naroda (za pomoć palestinskim izbjeglicama na Bliskom istoku) (UNRWA) – Uvjeti kako bi ta osoba *ipso facto* imala pravo na povlastice iz Direktive 2011/95/EU – Prestanak UNRWA-ine zaštite ili pomoći – Članak 4. – Opća situacija u sektoru UNRWA-ina područja djelovanja – Pojedinačna ocjena relevantnih okolnosti – Direktiva 2013/32/EU – Članak 40. – Naknadni zahtjev za međunarodnu zaštitu – Nove okolnosti – Okolnosti koje su već razmatrane u konačnoj odluci o prethodnom zahtjevu”

U predmetu C-563/22,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Administrativen sad Sofija-grad (Upravni sud u Gradu Sofiji, Bugarska), odlukom od 9. kolovoza 2022., koju je Sud zaprimio 22. kolovoza 2022., u postupku

SN,

LN

protiv

Zamestnik-predsedatel na Daržavnata agencija za bežancite,

SUD (četvrto vijeće),

u sastavu: C. Lycourgos, predsjednik vijeća, O. Spineanu-Matei, J.-C. Bonichot, S. Rodin i L. S. Rossi (izvjestiteljica), suci,

nezavisni odvjetnik: N. Emiliou,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani dio postupka,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za bugarsku vladu, T. Mitova, u svojstvu agenta,

* Jezik postupka: bugarski

– za Europsku komisiju, A. Azéma, J. Hottiaux i I. Zaloguín, u svojstvu agenata,
saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 11. siječnja 2024.,
donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 12. stavka 1. točke (a) Direktive 2011/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o standardima za kvalifikaciju državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva za ostvarivanje međunarodne zaštite, za jedinstveni status izbjeglica ili osoba koje ispunjavaju uvjete za supsidijarnu zaštitu te sadržaj odobrene zaštite (SL 2011., L 337, str. 9.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 13., str. 348. te ispravci SL 2020., L 76, str. 37. i SL 2023./90216, L), članka 40. Direktive 2013/32/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o zajedničkim postupcima za priznavanje i oduzimanje međunarodne zaštite (SL 2013., L 180, str. 60.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 12., str. 249. te ispravci SL 2020., L 76, str. 38.; SL 2020., L 415, str. 90. i SL 2023./90200, L) te članka 19. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između, s jedne strane, osoba SN i LN te, s druge strane, Zamestnik-predsedatela na Daržavnata agencija za bežancite (zamjenik ravnatelja Državne agencije za izbjeglice, Bugarska) u vezi s njegovim odbijanjem zahtjeva za dobivanje statusa izbjeglice ili, podredno, za odobrenje supsidijarne zaštite, koji su podnijele osobe SN i LN.

Pravni okvir

Međunarodno pravo

Ženevska konvencija

- 3 Konvencija o statusu izbjeglica, potpisana u Ženevi 28. srpnja 1951. (*Zbirka međunarodnih ugovora Ujedinjenih naroda*, svezak 189., str. 150., br. 2545 (1954.)), stupila je na snagu 22. travnja 1954. Dopoljena je i izmijenjena Protokolom o statusu izbjeglica sklopljenim u New Yorku 31. siječnja 1967., koji je stupio na snagu 4. listopada 1967. (u daljnjem tekstu: Ženevska konvencija).
- 4 Člankom 1. odjeljkom D Ženevske konvencije određuje se:
„Ova se Konvencija neće odnositi na osobe koje trenutno primaju pomoć ili zaštitu tijela ili agencija Ujedinjenih naroda, osim Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice [(u daljnjem tekstu: UNHCR)].

Ukoliko takva zaštita ili pomoć prestane uslijed bilo kojih razloga, a položaj tih osoba nije određen u skladu s odgovarajućim rezolucijama koje je usvojila Opća skupština Ujedinjenih naroda, osobe će *ipso facto* imati pravo na povlastice koje pruža ova Konvencija.”

UNRWA

- 5 Agencija Ujedinjenih naroda (za pomoć palestinskim izbjeglicama na Bliskom istoku) (UNRWA) [*United Nations Relief and Works Agency (for Palestine Refugees in the Near East)*] osnovana je Rezolucijom br. 302 (IV) Opće skupštine Ujedinjenih naroda od 8. prosinca 1949. o pomoći palestinskim izbjeglicama.
- 6 UNRWA-ino područje djelovanja obuhvaća pet sektora, i to Pojas Gaze, Zapadnu obalu, Jordan, Libanon i Siriju.
- 7 U skladu s Rezolucijom br. 74/83 Opće skupštine Ujedinjenih naroda od 13. prosinca 2019. o pomoći palestinskim izbjeglicama:

„Opća skupština,

[...]

pozdravljajući neophodnu ulogu [UNRWA-e] koja od svojeg osnivanja prije više od 65 godina poboljšava položaj palestinskih izbjeglica pružanjem u tu svrhu obrazovne, zdravstvene i humanitarne pomoći te socijalnih usluga, kao i daljnjim djelovanjem u područjima poboljšanja infrastrukture i kampova, mikrofinanciranja, zaštite i pomoći u nuždi,

[...]

uzimajući u obzir i izvješće glavnog povjerenika od 31. svibnja 2019., koje je podneseno u skladu sa stavkom 57. izvješća glavnog tajnika, i izražavajući zabrinutost zbog teške financijske krize u [UNRWA-i] koja ozbiljno ugrožava njezinu sposobnost da nastavi osiguravati temeljne programe za palestinske izbjeglice u svim područjima djelovanja,

[...]

izražavajući ozbiljnu zabrinutost zbog izrazito teške situacije palestinskih izbjeglica pod okupacijom, osobito u pogledu njihove sigurnosti, dobrobiti te socioekonomskih životnih uvjeta,

izražavajući ozbiljnu zabrinutost posebice zbog teške humanitarne situacije i socioekonomskih uvjeta palestinskih izbjeglica u Pojasu Gaze te naglašavajući važnost hitne humanitarne pomoći i žurnih napora s ciljem obnove,

[...]

1. sa žaljenjem primjećuje da još nije došlo ni do repatrijacije ni naknade za izbjeglice u skladu sa stavkom 11. [Rezolucije br. 194 (III) Opće skupštine Ujedinjenih naroda od 11. prosinca 1948. o načelima za postizanje konačnog rješenja i povratak palestinskih izbjeglica njihovim domovima] te da je zbog toga situacija palestinskih izbjeglica i dalje ozbiljan problem te da im je i dalje potrebna pomoć kako bi se zadovoljile njihove osnovne potrebe u pogledu zdravlja, obrazovanja i preživljavanja;

[...]

3. ističe nužnost daljnjeg [UNRWA-ina] djelovanja te važnost neometanog pružanja [UNRWA-inih] usluga, uključujući hitnu pomoć, za dobrobit, zaštitu i ljudski razvoj palestinskih izbjeglica i za stabilnost regije dok se ne pronađe pravedno rješenje pitanja palestinskih izbjeglica;

4. poziva sve donatore da nastave jačati svoje napore u zadovoljavanju [UNRWA-inih] očekivanih potreba, uključujući u pogledu povećanih troškova i potreba koje proizlaze iz sukoba i nestabilnosti u regiji te ozbiljne socioekonomske i humanitarne situacije, posebno na okupiranim palestinskim područjima, i potreba spomenutih u nedavnim pozivima i planovima za hitnu pomoć, oporavak i obnovu u Pojasu Gaze, kao i u regionalnim planovima za rješavanje situacije palestinskih izbjeglica u Sirijskoj Arapskoj Republici te izbjeglica koji su pobjegli u druge zemlje u regiji;

[...]

7. odlučuje produljiti [UNRWA-in] mandat do 30. lipnja 2023., ne dovodeći u pitanje odredbe stavka 11. [Rezolucije br. 194 (III) Opće skupštine Ujedinjenih naroda od 11. prosinca 1948. o načelima za postizanje konačnog rješenja i povratak palestinskih izbjeglica njihovim domovima].” [neslužbeni prijevod]

- 8 UNRWA-in mandat produljen je do 30. lipnja 2026. Rezolucijom br. 77/123 Opće skupštine Ujedinjenih naroda od 12. prosinca 2022. o pomoći palestinskim izbjeglicama.
- 9 S obzirom na zadaću koja joj je dodijeljena, UNRWA-u treba smatrati agencijom Ujedinjenih naroda koja nije UNHCR, ali koja pruža zaštitu ili pomoć u smislu članka 1. odjeljka D Ženevske konvencije.

Pravo Unije

Direktiva 2011/95

- 10 Uvodna izjava 18. Direktive 2011/95 glasi:

„Najbolji interes djeteta’ treba biti glavna briga država članica kada provode ovu Direktivu, u skladu s Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima djeteta iz 1989. Pri procjenjivanju najboljeg interesa djeteta države članice trebaju posebnu pažnju posvetiti načelu jedinstvenosti obitelji, dobrobiti maloljetnika i socijalnom razvoju, sigurnosti i sigurnosnim aspektima te mišljenju maloljetnika u skladu s njegovim ili njezinim godinama i zrelošću.”

- 11 U članku 2. te direktive, naslovljenom „Definicije”, određuje se:

„Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

[...]

(d) ‚izbjeglica‘ znači državljani treće zemlje koji je, zbog osnovanog straha od proganjan[j]a zbog svoje rase, vjere, nacionalnosti, političkog mišljenja ili pripadnosti određenoj društvenoj skupini, izbjegao iz svoje nacionalne države te nije u mogućnosti ili, zbog takvog straha, ne želi staviti se pod zaštitu te države, kao i osoba bez državljanstva koja se nalazi izvan države prethodnog uobičajenog boravišta, a koja se zbog istih gore navedenih razloga [ne može], ili zbog takvog straha, ne želi vratiti u tu državu, te na koju se ne primjenjuje članak 12.;

[...]”

12 Člankom 4. navedene direktive, naslovljenim „Procjena činjenica i okolnosti”, predviđa se:

„1. Države članice mogu utvrditi kao obvezu podnositelja zahtjeva da čim prije dostavi sve potrebne elemente kojima će potkrijepiti svoj zahtjev za međunarodnom zaštitom. Dužnost je države članice da u suradnji s podnositeljem zahtjeva procijeni odgovarajuće elemente zahtjeva.

2. Elementi iz stavka 1. uključuju izjave podnositelja zahtjeva i svu dokumentaciju kojom on raspolaže i koja se odnosi na njegovu dob, podrijetlo, uključujući i podrijetlo njegove rodbine, njegov identitet, državljanstvo/državljanstva, zemlju(-e) i mjesto(-a) prethodnog boravišta, prethodne zahtjeve za azilom, smjerove putovanja, putne isprave i razloge za podnošenje zahtjeva za međunarodnom zaštitom.

3. Zahtjevi za međunarodnom zaštitom procjenjuju se pojedinačno, pri čemu se uzima u obzir sljedeće:

(a) sve odgovarajuće činjenice koje se odnose na zemlju podrijetla u vrijeme donošenja odluke o zahtjevu, uključujući zakone i propise zemlje podrijetla i način na koji se oni primjenjuju;

(b) odgovarajuće izjave i dokumentaciju koje je dostavio podnositelj zahtjeva uključujući informacije o tome je li podnositelj zahtjeva bio ili bi mogao biti izložen proganjanju ili ozbiljnoj nepravdi;

[...]”

13 Članak 12. iste direktive, naslovljen „Isključenje”, glasi kako slijedi:

„1. Državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva nemaju pravo na stjecanje statusa izbjeglice ako:

(a) su obuhvaćeni člankom 1.D Ženevske konvencije, koji se odnosi na zaštitu ili pomoć što je pružaju tijela ili agencije Ujedinjenih naroda, osim [UNHCR-a]. Ako je takva zaštita ili pomoć prestala zbog bilo kojeg razloga, a da položaj takvih osoba nije konačno riješen u skladu s odgovarajućim rezolucijama koje je usvojila Opća skupština Ujedinjenih naroda, ove osobe imaju *ipso facto* pravo na povlastice iz ove Direktive;

(b) su im nadležna tijela zemlje u kojoj imaju boravište priznala da imaju prava i obveze [...] povezane s posjedovanjem državljanstva te zemlje, ili istovjetna prava i obveze.

2. Državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva nemaju pravo na stjecanje statusa izbjeglice ako postoje ozbiljni razlozi zbog kojih se može smatrati:

- (a) da su počinili zločin protiv mira, ratni zločin ili zločin protiv čovječnosti kako je definirano međunarodnim instrumentima izrađenim kako bi se predvidjele odredbe u pogledu takvih zločina;
- (b) da su počinili teško nepolitičko kazneno djelo izvan zemlje u koju su izbjegli prije nego su bili prihvaćeni kao izbjeglice, što znači prije izdavanja dozvole boravaka na temelju odobrenog statusa izbjeglice; posebno okrutna djela, čak i ako su počinjena s navodnim političkim ciljem, mogu se smatrati teškim nepolitičkim kaznenim djelima;
- (c) da su krivi za djela koja su u suprotnosti s ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda kako su navedena u preambuli i člancima 1. i 2. Povelje Ujedinjenih naroda.

3. Stavak 2. primjenjuje se na osobe koje potiču ili na drugi način sudjeluju u izvršenju kaznenih djela ili djela koja su u njemu navedena.”

14 Člankom 15. Direktive 2011/95, naslovljenim „Ozbiljna nepravda”, predviđa se:

„Ozbiljnom se nepravdom smatraju:

- (a) smrtna kazna ili smaknuće; ili
- (b) mučenje ili nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje podnositelja zahtjeva u državi podrijetla; ili
- (c) ozbiljna i individualna prijetnja životu ili osobi civila zbog općeg nasilja u situacijama međunarodnog ili unutarnjeg oružanog sukoba.”

15 Članak 20. te direktive, naslovljen „Opća pravila”, u stavku 3. određuje:

„Prilikom primjene ovog poglavlja, države članice uzimaju u obzir položaj posebno ugroženih osoba kao što su maloljetnici, maloljetnici bez pratnje, osobe s invaliditetom, starije osobe, trudnice, samohrani roditelji s maloljetnom djecom, osobe koje su bile žrtve trgovanja ljudima, osobe s mentalnim bolestima i osobe koje su bile podvrgnute mučenju, silovanju ili drugim teškim oblicima duševnog, fizičkog ili seksualnog nasilja.”

16 Članak 21. navedene direktive, naslovljen „Zaštita od prisilnog udaljenja ili vraćanja”, u stavku 1. predviđa:

„Države članice poštuju načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja u skladu sa svojim međunarodnim obvezama.”

Direktiva 2013/32

- 17 Člankom 2. Direktive 2013/32, naslovljenim „Definicije”, predviđa se:

„Za potrebe ove Direktive:

[...]

(e) ‚konačna odluka’ znači odluka o tome priznaje li se državljaninu treće zemlje ili osobi bez državljanstva status izbjeglice ili status supsidijarne zaštite na temelju Direktive [2011/95] i u pogledu koje se ne može uložiti pravni lijek u okviru poglavlja V. ove Direktive, bez obzira na to je li podnositelju zahtjeva dozvoljeno ostati u konkretnoj državi članici do završetka postupka;

[...]

(q) ‚naknadni zahtjev’ znači daljnji zahtjev za međunarodnu zaštitu podnesen nakon donošenja konačne odluke o prethodnom zahtjevu, uključujući slučajeve kada je podnositelj zahtjeva izričito povukao svoj zahtjev te slučajeve kada je tijelo odlučivanja odbacilo zahtjev nakon njegova prešutnog povlačenja u skladu s člankom 28. stavkom 1.”

- 18 Poglavlje II. te direktive, naslovljeno „Temeljna načela i jamstva”, obuhvaća njezine članke 6. do 30. Članak 10. te direktive, naslovljen „Uvjeti za razmatranje zahtjeva”, sadržava stavak 3. koji glasi kako slijedi:

„Države članice osiguravaju da se odluke tijela odlučivanja o zahtjevima za međunarodnu zaštitu donose nakon odgovarajućeg razmatranja. U tu svrhu države članice osiguravaju da:

(a) se zahtjevi razmatraju, a odluke donose pojedinačno, objektivno i nepristrano;

(b) se iz različitih izvora, kao što su [Europski potporni ured za azil (EASO)] i UNHCR te odgovarajuće međunarodne organizacije za ljudska prava dobivaju točne i ažurirane informacije o općem stanju koje vlada u zemljama porijekla podnositelja zahtjev[a] te, ako je primjenjivo, u zemljama kroz koje su putovali, te da su takve informacije dostupne osoblju odgovornom za razmatranje zahtjeva i odlučivanje;

[...]”

- 19 Članak 33. navedene direktive, naslovljen „Nedopušteni zahtjevi”, u stavku 2. točki (d) predviđa:

„Države članice mogu smatrati zahtjev za međunarodnu zaštitu nedopuštenim samo ako:

[...]

(d) je zahtjev naknadni zahtjev, pri čemu ne postoje elementi ili utvrđenja u vezi razmatranja je li podnositelj zahtjeva koji ispunjava uvjete kao ovlaštenik međunarodne zaštite na temelju Direktive [2011/95], naveo ili podnio te nove elemente ili utvrđenja”.

20 Člankom 40. iste direktive, naslovljenim „Naknadni zahtjev”, određuje se:

„1. Ako osoba koja je podnijela zahtjev za međunarodnu zaštitu u državi članici dostavi naknadne dokaze ili naknadni zahtjev u istoj državi članici, ta država članica razmatra daljnje dokaze ili elemente naknadnog zahtjeva u okviru razmatranja o prethodnom zahtjevu ili u okviru razmatranja odluke u okviru revizije ili žalbenog postupka ako nadležna tijela pri tome poštuju i razmatraju sve elemente naknadnih dokaza ili zahtjeva.

2. U svrhu odlučivanja o dopustivosti zahtjeva za međunarodnu zaštitu u skladu s člankom 33. stavkom 2. točkom (d), naknadni je zahtjev za međunarodnu zaštitu najprije predmet prethodnog razmatranja o tome koji su se novi elementi ili utvrđenja pojavili ili ih je podnositelj zahtjeva podnio a odnose se na razmatranje ispunjava li podnositelj zahtjeva uvjete za ovlaštenika na međunarodnu zaštitu na temelju Direktive [2011/95].

3. Ako se u prethodnom razmatranju iz stavka 2. zaključi da su se pojavili novi elementi ili utvrđenja ili ih je podnio podnositelj zahtjeva, koji značajno povećavaju vjerojatnost da podnositelj zahtjeva ispunjava uvjete za ovlaštenika na međunarodnu zaštitu na temelju Direktive [2011/95], zahtjev se dalje razmatra u skladu s poglavljem II. Države članice također mogu utvrditi druge razloge za naknadni zahtjev koji se imaju dalje razmatrati.

[...]”

21 Članak 46. Direktive 2013/32, naslovljen „Pravo na učinkoviti pravni lijek”, u stavku 3. predviđa:

„Zbog usklađivanja sa stavkom 1., države članice osiguravaju da se učinkovitim pravnim lijekom predviđa cjelovito i *ex nunc* razmatranje i činjenica i pravnih pitanja, uključujući, ako je primjenjivo, razmatranje potreba za međunarodnom zaštitom u skladu s Direktivom [2011/95], barem u žalbenim postupcima pred prvostupanjskim sudom.”

Glavni postupak i prethodna pitanja

22 SN i njezino maloljetno dijete, LN, obje osobe bez državljanstva palestinskog podrijetla, napustile su grad Gazu u srpnju 2018. nakon čega su najprije 45 dana boravile u Egiptu, a zatim sedam mjeseci u Turskoj, prije nego što su prolaskom kroz Grčku nezakonito ušle u Bugarsku, i to u pratnji osobe KN, supruga osobe SN i oca osobe LN.

23 SN i LN podnijele su 22. ožujka 2019. prvi zahtjev za međunarodnu zaštitu bugarskim tijelima. Taj se zahtjev temeljio na navodima o neizvjesnoj situaciji u Pojasu Gaze, nepostojanju primjerenih životnih uvjeta i gotovo trajnom ratnu stanju, što zbog napada koji dolaze iz Izraela što zbog sukoba između Fataha i Hamasa. U njemu je također navedeno da je život osobe KN ugrožen zbog neprestanih bombardiranja njegova radnog mjesta, da SN u takvoj okolini ne može planirati rođenje druge djece i da je njezina kuća, koja se nalazi u blizini Hamasove policijske postaje, ugrožena zbog redovitih raketnih napada iz Izraela.

24 U tom prvom zahtjevu SN i LN nisu navele da su registrirane pri UNRWA-i.

25 Odlukom od 5. srpnja 2019. ravnatelj Daržavne agencije za bežancite (Državna agencija za izbjeglice, Bugarska) (u daljnjem tekstu: DAB) odbio je taj zahtjev uz obrazloženje, najprije, da SN i LN nisu bile prisiljene napustiti Pojas Gaze zbog stvarne opasnosti od mučenja, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja, smrtne kazne ili smaknuća ili drugih ozbiljnih prijetnji i da u slučaju

povratka u Pojas Gaze ne bi bile izložene takvoj opasnosti; nadalje, da se situacija u Pojasu Gaze ne može izjednačiti sa situacijom oružanog sukoba kao što je onaj o kojem je bila riječ u predmetu u kojem je donesena presuda od 17. veljače 2009., Elgafaji (C-465/07, EU:C:2009:94) te, naposljetku, da su se SN i LN mogle nastaniti u prvoj sigurnoj zemlji, odnosno Egiptu, ili čak u Turskoj, i da su u Bugarsku zapravo došle samo u nadi za boljim ekonomskim uvjetima života.

- 26 Ta je odluka postala pravomoćna nakon što su iscrpljeni nacionalni pravni lijekovi.
- 27 SN i LN su 21. kolovoza 2020. podnijele drugi zahtjev za međunarodnu zaštitu. U okviru tog zahtjeva SN i LN dostavile su dopis UNHCR-a od 18. kolovoza 2020. kojim se potvrđuje da su registrirane pri UNRWA-i i pozvale su se na članak 12. stavak 1. točku (a) drugu rečenicu Direktive 2011/95 kako bi *ipso facto* stekle status izbjeglice.
- 28 U prilog navedenom zahtjevu SN i LN dostavile su različite dokumente kojima se dokazuju teški uvjeti u kojima UNRWA djeluje u Pojasu Gaze, osobito nakon što joj je 2018. suspendirano godišnje financiranje od strane Sjedinjenih Američkih Država, zbog čega je smanjena pomoć koju je njihova obitelj prvotno primala, a koja je tako postala nedovoljna za osiguranje dostojnih životnih uvjeta. U tim su okolnostima SN i LN smatrale da treba zaključiti da je UNRWA-ina zaštita ili pomoć u odnosu na njih prestala.
- 29 Kako bi objasnila svoj odlazak iz Pojasa Gaze i nemogućnost da se tamo vrati, SN se pozvala na pogoršanje sigurnosne situacije u regiji, prekid isplate njezine plaće, nemogućnost zaposlenja i visoku stopu nezaposlenosti, pogoršanje situacije povezane s pandemijom bolesti COVID-19, uvođenje policijskog sata, zatvaranje škola i činjenicu da je Hamas zabranio stanovnicima da napuste svoje domove, neprestane napetosti između Hamasa i Izraela te okolnost da je kuća u kojoj je živjela, a koja se nalazi u blizini Hamasove policijske postaje, ugrožena zbog redovitih raketnih napada iz Izraela. Osim toga, tijekom napada 2014. pogođen je krov te kuće pa su se SN i LN preselile kod djeda osobe SN s očeve strane te su tamo živjele gotovo dvije godine prije nego što su se vratile u navedenu kuću. Usto, roditelji osobe SN preselili su se u Švedsku još 2008., a njezina je namjera da im se pridruži.
- 30 DAB je u odluci od 28. kolovoza 2020. utvrdio da je taj naknadni zahtjev za međunarodnu zaštitu dopušten jer podnošenje dokaza o registraciji osobe SN pri UNRWA-i treba smatrati novom bitnom okolnošću u pogledu njezine osobne situacije i njezine zemlje podrijetla.
- 31 Odlukom od 14. svibnja 2021. zamjenik ravnatelja DAB-a ipak je odbio navedeni naknadni zahtjev kao neosnovan, među ostalim, zbog toga što je u okviru takvog zahtjeva ispitivanje ograničeno samo na postojanje, relevantnost i osnovanost svih novih okolnosti koje se odnose na osobnu situaciju podnositelja zahtjeva ili situaciju u zemlji podrijetla. Prije svega je smatrao da registracija pri UNRWA-i nije nova okolnost relevantna za osobnu situaciju osoba SN i LN, s obzirom na to da su one već koristile UNRWA-inu pomoć i odlučile su od nje odustati dobrovoljnim napuštanjem područja djelovanja te agencije. Nadalje, prema njegovu mišljenju, nema razloga vjerovati da one neće ponovno primiti tu pomoć ako se vrate u to područje. Naposljetku, smatra da se iz navoda koji se odnose na opću situaciju u Pojasu Gaze ne može utvrditi osobna okolnost proganjanja ili prijetnje smrću koji je relevantan za priznavanje statusa izbjeglice. Naime, SN nije bila prisiljena napustiti svoju zemlju podrijetla niti je tvrdila da je bila podvrgnuta diskriminirajućim ili drugim nepovoljnim mjerama zbog kojih je nastala opasnost od proganjanja.

- 32 SN i LN podnijele su tužbu protiv te odluke Administrativenom sadu Sofija-grad (Upravni sud u Gradu Sofiji, Bugarska), sudu koji je uputio zahtjev.
- 33 U prilog svojoj tužbi ističu, kao prvo, da je KN 26. ožujka 2018. primio poziv Hamasove policije zbog toga što je sudjelovao u mirnim prosvjedima protiv Hamasa. Takav poziv izložio je osobu KN opasnosti da bude mučena ili čak ubijena, zbog čega su ona i njezina obitelj bili prisiljeni napustiti UNRWA-ino područje djelovanja. Kao drugo, osnovne usluge i humanitarne aktivnosti koje provodi UNRWA ugrožene su zbog učestalih financijskih poteškoća. U tom kontekstu, obitelj osobe SN primila je samo minimalnu pomoć koja se sastoji samo od prehrambenih proizvoda. Kao treće, SN navodi objektivnu nemogućnost povratka u Pojas Gaze zbog ograničenja koja je nametnuo Izrael. Kao četvrto, smatraju da treba uzeti u obzir najbolji interes djeteta LN. Kao peto, tvrde da bi ih njihov transfer u Pojas Gaze, s obzirom na to da 80 % stanovnika Gaze ovisi o humanitarnoj pomoći, izložio izuzetnoj materijalnoj oskudici, što je protivno članku 4. Povelje.
- 34 Zamjenik ravnatelja DAB-a ponovio je da pomoć koju su primale SN i LN nije prestala zbog razloga neovisnih o njihovoj volji, s obzirom na to da su je se one dobrovoljno odrekle napustivši UNRWA-ino područje djelovanja.
- 35 U tom kontekstu, sud koji je uputio zahtjev smatra da su razlozi zbog kojih su SN i LN napustile Pojas Gaze, koji je jedan od sektora UNRWA-ina područja djelovanja, ključni za ocjenu toga je li njihova situacija obuhvaćena područjem primjene članka 12. stavka 1. točke (a) druge rečenice Direktive 2011/95.
- 36 Kao prvo, taj se sud pita koje se okolnosti, u skladu s člankom 40. stavkom 1. Direktive 2013/32, mogu uzeti u obzir prilikom ispitivanja osnovanosti naknadnog zahtjeva. U tom pogledu ističe da su se SN i LN, u prilog svojem naknadnom zahtjevu, pozvale na svoju registraciju pri UNRWA-i te da su istaknule da se na temelju okolnosti koje su već navedene u potporu njihovu prethodnom zahtjevu može zaključiti da je u odnosu na njih UNRWA-ina zaštita ili pomoć prestala u smislu članka 12. stavka 1. točke (a) druge rečenice Direktive 2011/95.
- 37 S jedne strane, sud koji je uputio zahtjev pita se sprječava li članak 33. stavak 2. točka (d) Direktive 2013/32, prema kojem su nedopušteni naknadni zahtjevi koji se ne temelje na novim okolnostima, uzimanje u obzir razloga zbog kojih su SN i LN napustile Pojas Gaze.
- 38 S druge strane, taj sud smatra da za razmatranje tih razloga s obzirom na novu okolnost, u vidu dokaza o registraciji osoba SN i LN pri UNRWA-i, treba protumačiti zahtjev iz navedenog članka 40. stavka 1. prema kojem država članica razmatra naknadni zahtjev, na koji se odnosi ta odredba, u okviru razmatranja prethodnog zahtjeva ili „odluke u okviru revizije ili žalbenog postupka”.
- 39 Kao drugo, kad je riječ o tumačenju članka 12. stavka 1. točke (a) druge rečenice Direktive 2011/95, sud koji je uputio zahtjev ističe da se SN i LN nisu pozvale na opasnost od proganjanja, nego traže da se opća situacija u Pojasu Gaze ocijeni kao razlog odlaska i nemogućnosti povratka u UNRWA-ino područje djelovanja, što je situacija na temelju koje se može zaključiti da je UNRWA-ina zaštita ili pomoć prestala zbog razloga neovisnih o njihovoj volji.
- 40 U tom kontekstu, taj se sud pita bi li povratak u Pojas Gaze doveo SN i LN u situaciju izuzetne materijalne oskudice, u smislu presude od 19. ožujka 2019., Jawo, (C-163/17, EU:C:2019:218), odnosno u situaciju u kojoj one ne bi mogle zadovoljiti svoje najosnovnije potrebe kao što su,

osobito, prehrana, higijena i smještaj, te u kojoj bi njihovo fizičko ili mentalno zdravlje bilo ugroženo ili bi se našle u ponižavajućem položaju nespojivim s ljudskim dostojanstvom. Taj sud smatra da treba uzeti u obzir i opću situaciju u Pojasu Gaze s obzirom na članak 19. Povelje kojim se provodi načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja te zabranjuje nečovječno i ponižavajuće postupanje.

41 U tim je okolnostima Administrativen sad Sofija-grad (Upravni sud u Gradu Sofiji) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Proizlazi li iz članka 40. stavka 1. Direktive [2013/32] da – u slučaju dopuštanja razmatranja naknadnog zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji je osoba bez državljanstva palestinskog podrijetla podnijela na temelju svoje registracije pri UNRWA-i – obveza koju na temelju te odredbe imaju nadležna tijela da uzmu u obzir i razmotre sve okolnosti koje idu u prilog novim tvrdnjama iz navedenog zahtjeva, u okolnostima ovog predmeta uključuje i obvezu da se, s obzirom na članak 12. stavak 1. točku (a) drugu rečenicu Direktive 2011/95, pored novih elemenata odnosno novih okolnosti na koje se odnosi taj naknadni zahtjev uzmu u obzir i razlozi zbog koji je osoba napustila UNRWA-ino područje djelovanja? Ovisi li ispunjavanje navedene obveze o okolnosti da su razlozi zbog kojih je osoba napustila UNRWA-ino područje djelovanja već bili ispitani u okviru postupka koji se odnosio na prvi zahtjev za [međunarodnu] zaštitu, čiji je ishod konačna odbijajuća odluka, a u kojem podnositelj zahtjeva nije naveo ni dokazao svoju registraciju pri UNRWA-i?

2. Proizlazi li iz članka 12. stavka 1. točke (a) druge rečenice Direktive 2011/95 da se izraz ‚[a]ko je takva zaštita ili pomoć prestala zbog bilo kojeg razloga‘, koji je naveden u toj odredbi, primjenjuje na osobu bez državljanstva palestinskog podrijetla koja je bila registrirana pri UNRWA-i od koje je u gradu Gazi primala pomoć u obliku hrane te zdravstvenih i obrazovnih usluga, iako ništa ne upućuje na osobnu prijetnju toj osobi koja je dobrovoljno i zakonito otišla iz tog grada, uzimajući u obzir sljedeće okolnosti ovog slučaja:

– opća situacija u trenutku odlaska procijenjena je kao dotad nezabilježena humanitarna kriza povezana s nedostatkom hrane, vode za piće, zdravstvenih usluga, lijekova kao i problemima u opskrbi vodom i električnom energijom te uništenjem zgrada i infrastrukture, nezaposlenosti;

– poteškoće s kojima se suočava UNRWA pri daljnjem pružanju pomoći i usluga u Gazi, uključujući u obliku hrane i zdravstvene skrbi, zbog znatnog manjka u svojem proračunu i stalnog povećanja broja osoba koje ovise o pomoći navedene agencije, zbog čega opća situacija u Gazi ugrožava UNRWA-ino djelovanje?

Je li na to pitanje potrebno drukčije odgovoriti samo zato što je podnositelj zahtjeva ugrožena osoba u smislu članka 20. stavka 3. te direktive, odnosno maloljetno dijete?

3. Treba li članak 12. stavak 1. točku (a) drugu rečenicu Direktive 2011/95 tumačiti na način da se podnositelj zahtjeva za međunarodnu zaštitu, koji je palestinski izbjeglica registriran pri UNRWA-i, može vratiti u UNRWA-ino područje djelovanja koje je napustio, konkretno u grad Gazu, iako u trenutku provođenja rasprave pred sudom koji odlučuje o njegovoj tužbi protiv odbijajuće odluke:

- ne postoji nikakva pouzdana naznaka koja bi potvrđivala da će ta osoba od UNRWA-e moći dobiti potrebnu pomoć u obliku hrane, zdravstvenih usluga, lijekova, medicinskih potrepština i obrazovanja;
- u dokumentu [naslovljenom ‚Stajalište UNHCR-a o vraćanju u Gazu’ iz ožujka 2022.,] informacije o općoj situaciji u gradu Gazi i UNRWA-i ocijenjene su kao okolnosti koje navode na napuštanje UNRWA-ina područja djelovanja te kao razlog za nevraćanje, uključujući i kad je riječ o tome hoće li podnositelj zahtjeva u slučaju povratka ondje boraviti u dostojnim životnim uvjetima?

Primjenjuje li se na osobnu situaciju podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu – u svrhu primjene i poštovanja zabrane prisilnog udaljavanja ili vraćanja iz članka 21. stavka 1. Direktive [2011/95] u vezi s člankom 19. [Povelje], u odnosu na tog podnositelja zahtjeva – uzimajući u obzir situaciju u Pojasu Gaze u navedenom trenutku kao i to da ta osoba ovisi o UNRWA-inoj pomoći u pogledu hrane, zdravstvenih usluga, lijekova i medicinskih potrepština, tumačenje iz presude od 19. ožujka 2019., Jawo (C-163/17, EU:C:2019:218, t. 4. izreke) koje se odnosi na pojam ‚izuzetna materijalna oskudica’ u smislu članka 4. [Povelje]?

Treba li na pitanje o vraćanju u Gazu drukčije odgovoriti s obzirom na informacije o općoj situaciji u gradu Gazi i UNRWA-i samo zato što je podnositelj zahtjeva maloljetno dijete, a radi zaštite najboljeg interesa djeteta kao i osiguravanja njegove dobrobiti i socijalnog razvoja te njegove zaštite i sigurnosti?

4. Ovisno o odgovoru na [treće pitanje]:

Treba li članak 12. stavak 1. točku (a) drugu rečenicu Direktive [2011/95], a osobito izraz ‚ove osobe imaju *ipso facto* pravo na povlastice iz ove Direktive’ iz te odredbe, tumačiti u predmetnom slučaju na način da se:

- na podnositelja zahtjeva za zaštitu, Palestinca bez državljanstva registriranog pri UNRWA-i, primjenjuje zabrana prisilnog udaljenja ili vraćanja iz članka 21. stavka 1. Direktive [2011/95] u vezi s člankom 19. [Povelje] jer bi ta osoba u slučaju povratka u grad Gazu bila izložena opasnosti od nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja s obzirom na to da bi se mogla naći u izuzetnoj oskudici [i] da za potrebe odobravanja supsidijarne zaštite ulazi u područje primjene članka 15. [točke (b)] Direktive [2011/95]

ili

- se tom odredbom, po analogiji s točkom 2. izreke presude od 19. prosinca 2012., Abed El Karem El Kott i dr. (C-364/11, EU:C:2012:826), u pogledu podnositelja zahtjeva za zaštitu, Palestinca bez državljanstva registriranog pri UNRWA-i, predviđa da će država članica priznati toj osobi status izbjeglice u smislu članka 2. točke [(d)] te direktive i dodijeliti joj po sili zakona taj status, ako ta osoba ne ulazi u područje primjene članka 12. stavka 1. točke (b) ili članka 12. stavaka 2. i 3. [navedene] direktive, a da se pritom ne uzimaju u obzir okolnosti vezane uz tog podnositelja koje su relevantne za primjenu članka 15. [točke (b)] Direktive [2011/95] u pogledu odobrenja supsidijarne zaštite?”

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

- 42 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u bitnome pita treba li članak 40. Direktive 2013/32 u vezi s člankom 12. stavkom 1. točkom (a) drugom rečenicom Direktive 2011/95 tumačiti na način da je tijelo koje odlučuje o osnovanosti naknadnog zahtjeva za međunarodnu zaštitu dužno razmotriti činjenične okolnosti iznesene u prilog tom zahtjevu, uključujući i kada je te činjenice već ocijenilo tijelo koje je konačno odbilo prvi zahtjev za međunarodnu zaštitu.
- 43 Kako bi se odgovorilo na to pitanje, valja podsjetiti na to da je, kao prvo, u skladu s člankom 2. točkama (e) i (q) Direktive 2013/32, naknadni zahtjev daljnji zahtjev za međunarodnu zaštitu podnesen nakon donošenja konačne odluke o prethodnom zahtjevu, odnosno odluke protiv koje se ne može uložiti pravni lijek u okviru poglavlja V. te direktive.
- 44 Slijedom toga, naknadni zahtjev kao takav predstavlja zahtjev za međunarodnu zaštitu i to, kao što to u bitnome ističe nezavisni odvjetnik u točki 45. svojeg mišljenja, neovisno o pravnoj osnovi na temelju koje je podnesen takav naknadni zahtjev.
- 45 U ovom slučaju iz spisa kojim Sud raspolaže proizlazi da je prvi zahtjev za međunarodnu zaštitu koji su podnijele SN i LN odbijen jer se na temelju okolnosti iznesenih u prilog tom zahtjevu nije moglo dokazati da su one napustile Pojas Gaze zbog straha od proganjanja u smislu članka 2. točke (d) Direktive 2011/95.
- 46 Tek nakon što je odluka koja je donesena o tom prvom zahtjevu postala konačna, SN i LN podnijele su novi zahtjev za međunarodnu zaštitu, koji stoga treba smatrati naknadnim zahtjevom u smislu članka 2. točke (q) Direktive 2013/32.
- 47 Kao drugo, naknadni zahtjev osoba SN i LN proglašen je dopuštenim odlukom od 28. kolovoza 2020., s obzirom na to da se nova okolnost na kojoj se temeljila ta odluka odnosila na dokaz o registraciji tih osoba bez državljanstva palestinskog podrijetla pri UNRWA-i.
- 48 Kao treće, kad su ispunjene pretpostavke za dopuštenost naknadnog zahtjeva, taj zahtjev treba razmotriti s obzirom na meritum i to, kao što je to pojašnjeno u članku 40. stavku 3. Direktive 2013/32, u skladu s poglavljem II. te direktive koje sadržava temeljna načela i jamstva koja se primjenjuju na zahtjeve za međunarodnu zaštitu (presuda od 8. veljače 2024., Bundesrepublik Deutschland (Dopuštenost naknadnog zahtjeva), C-216/22, EU:C:2024:122, t. 33. i navedena sudska praksa).
- 49 Člankom 40. stavkom 3. Direktive 2013/32 ne pravi se dakle nikakva razlika između prvog zahtjeva za međunarodnu zaštitu i naknadnog zahtjeva s obzirom na prirodu okolnosti ili saznanja na temelju kojih se može dokazati da podnositelj zahtjeva ispunjava uvjete za stjecanje statusa ovlaštenika na međunarodnu zaštitu na temelju Direktive 2011/95. Procjenu saznanja i okolnosti u prilog tim zahtjevima u oba slučaja treba provoditi u skladu s člankom 4. Direktive 2011/95 (vidjeti u tom smislu presudu od 10. lipnja 2021., Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid ([Nove okolnosti ili saznanja]), C-921/19, EU:C:2021:478, t. 40.).
- 50 Tim člankom 4. stavkom 2. definiraju su okolnosti koje su potrebne da bi se potkrijepio zahtjev za međunarodnu zaštitu, koji odgovaraju „izjav[ama] podnositelja zahtjeva i sv[oj] dokumentacij[i] kojom on raspolaže i koja se odnosi na njegovu dob, podrijetlo, uključujući i podrijetlo njegove

rodbine, njegov identitet, državljanstvo/državljanstva, zemlju(-e) i mjesto(-a) prethodnog boravišta, prethodne zahtjeve za azilom, smjerove putovanja, putne isprave i razloge za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu”.

- 51 Člankom 4. stavkom 3. točkama (a) i (b) Direktive 2011/95 nalaže se pak pojedinačna ocjena zahtjeva, pri čemu se uzimaju u obzir, među ostalim, sve relevantne činjenice koje se odnose na zemlju podrijetla u vrijeme odlučivanja o zahtjevu i relevantne dokumente koje je dostavio podnositelj zahtjeva, uključujući informacije iz kojih se može utvrditi je li podnositelj zahtjeva bio ili bi mogao biti izložen proganjanju ili ozbiljnoj nepravdi.
- 52 Usto, kao što to u bitnome ističe nezavisni odvjetnik u točki 55. svojeg mišljenja, članak 10. Direktive 2013/32, koji je upravo dio njezina poglavlja II., u stavku 3. točki (a) predviđa da se zahtjevi za međunarodnu zaštitu razmatraju pojedinačno, objektivno i nepristrano.
- 53 Iz toga slijedi da se tijelo koje odlučuje o osnovanosti naknadnog zahtjeva ne može ograničiti samo na ocjenu novih okolnosti ili saznanja iznesenih u potporu njegovoj dopuštenosti, nego mora uzeti u obzir sve okolnosti koje je podnositelj zahtjeva iznio u potporu navedenom naknadnom zahtjevu, u skladu s člankom 4. stavkom 1. Direktive 2011/95 (presuda od 10. lipnja 2021., Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid ([Nove okolnosti ili saznanja]), C-921/19, EU:C:2021:478, t. 44.).
- 54 Činjenica da je okolnost koja je iznesena u potporu naknadnom zahtjevu već bila ocijenjena prilikom razmatranja prethodnog zahtjeva za međunarodnu zaštitu povodom kojeg je donesena odluka o odbijanju koja je postala konačna, ne može biti prepreka tome da tijelo koje odlučuje o naknadnom zahtjevu ponovno razmotri takvu okolnost uzimajući u obzir činjenice koje su istaknute u novim okolnostima ili saznanjima, a na temelju kojih je zaključeno da je taj zahtjev dopušten u svrhu odlučivanja o meritumu potonjeg zahtjeva.
- 55 Naime, tek se u fazi razmatranja dopuštenosti naknadnog zahtjeva nadležno nacionalno tijelo mora ograničiti na provjeru, s jedne strane, postoje li u prilog tom zahtjevu okolnost ili saznanja koji nisu bili razmotreni u okviru odluke donesene o prethodnom zahtjevu koja je sada konačna i, s druge strane, povećava li se samo tim novim okolnostima ili saznanjima značajno vjerojatnost da se podnositelju zahtjeva odobri status korisnika međunarodne zaštite (vidjeti u tom smislu presudu od 10. lipnja 2021., Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid ([Nove okolnosti ili saznanja]), C-921/19, EU:C:2021:478, t. 50.). Uostalom, čak i tijekom razmatranja dopuštenosti naknadnog zahtjeva, te nove okolnosti ili saznanja ne mogu se ocjenjivati potpuno neovisno o kontekstu u kojem su nastali, uključujući i kada se taj kontekst nije promijenio od konačnog odbijanja prethodnog zahtjeva.
- 56 To se tumačenje tim više nameće u slučaju kada nova okolnost koja je iznesena u potporu naknadnom zahtjevu nije puka činjenična okolnost, nego može dovesti do primjene pravnog pravila različitog od onog na temelju kojeg je nadležno tijelo odlučilo o prethodnom zahtjevu, kao što je članak 12. stavak 1. točka (a) Direktive 2011/95 koji se odnosi na slučajeve prestanka UNRWA-ine zaštite ili pomoći. U takvoj situaciji okolnosti koje su već razmatrane tijekom prethodnog postupka treba ponovno ocijeniti s obzirom na obilježja te nove pravne osnove.
- 57 Naposljetku, uzimajući u obzir dvojbe suda koji je uputio zahtjev u tom pogledu, treba naglasiti da članak 40. stavak 1. Direktive 2013/32 ni na koji način ne dovodi u pitanje navedeno tumačenje. Naime, kao što to ističe Europska komisija, budući da se ta odredba primjenjuje na naknadne

zahtjeve, ona se odnosi na vrlo specifičan slučaj u kojem se u nacionalnom pravu iznimno dopušta da se postupak u kojem je prethodni zahtjev konačno odbijen ponovno pokrene zbog postojanja naknadnog zahtjeva.

- 58 S obzirom na prethodno navedeno, na prvo pitanje valja odgovoriti tako da članak 40. Direktive 2013/32 u vezi s člankom 12. stavkom 1. točkom (a) drugom rečenicom Direktive 2011/95 treba tumačiti na način da je tijelo koje odlučuje o osnovanosti naknadnog zahtjeva za međunarodnu zaštitu dužno razmotriti činjenične okolnosti iznesene u prilog tom zahtjevu, uključujući i kada je te činjenice već ocijenilo tijelo koje je konačno odbilo prvi zahtjev za međunarodnu zaštitu.

Drugo i treće pitanje

- 59 Svojim drugim i trećim pitanjem, koja valja razmotriti zajedno, sud koji je uputio zahtjev u bitnome pita treba li članak 12. stavak 1. točku (a) drugu rečenicu Direktive 2011/95 tumačiti na način da treba smatrati da je prestala, u smislu te odredbe, UNRWA-ina zaštita ili pomoć koju prima podnositelj zahtjeva za međunarodnu zaštitu, osoba bez državljanstva palestinskog podrijetla, kada ta agencija zbog bilo kojeg razloga, uključujući zbog opće situacije u sektoru područja djelovanja navedene agencije u kojem je ta osoba bez državljanstva imala uobičajeno boravište, ne može navedenoj osobi osigurati dostojne životne uvjete u skladu sa svojom zadaćom – imajući eventualno u vidu stanje ranjivosti te osobe – pri čemu potonja ne mora dokazati da je se ta opća situacija konkretno tiče zbog okolnosti svojstvenih njezinoj osobnoj situaciji. U tom kontekstu, sud koji je uputio zahtjev pita u kojem trenutku treba provesti ocjenu o tome treba li smatrati da je UNRWA-ina zaštita ili pomoć prestala. Usto, taj sud pita je li okolnost da je ta osoba bez državljanstva maloljetno dijete relevantna za tu ocjenu.
- 60 Uvodno valja istaknuti da je prvom rečenicom članka 12. stavka 1. točke (a) Direktive 2011/95 određeno da državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva nemaju pravo na stjecanje statusa izbjeglice ako „su obuhvaćeni člankom 1. odjeljkom D Ženevske konvencije, koji se odnosi na zaštitu ili pomoć što je pružaju tijela ili agencije Ujedinjenih naroda, osim [UNHCR-a]”.
- 61 Člankom 1. odjeljkom D prvim stavkom Ženevske konvencije određuje se da se ona ne primjenjuje na osobe koje „trenutno primaju” zaštitu ili pomoć „tijela ili agencija Ujedinjenih naroda, osim [UNHCR-a]”.
- 62 Konkretno, svaka osoba koja je, poput osobe SN ili LN, registrirana pri UNRWA-i, trebala bi ostvarivati zaštitu i pomoć te agencije radi osiguravanja svoje dobrobiti kao izbjeglice (presuda od 5. listopada 2023., OFPRA (Status izbjeglice osobe bez državljanstva palestinskog podrijetla), C-294/22, EU:C:2023:733, t. 29. i navedena sudska praksa).
- 63 Zbog tog posebnog statusa izbjeglice uvedenog za Palestince na navedenim područjima Bliskog Istoka, osobe registrirane pri UNRWA-i su u načelu, na temelju članka 12. stavka 1. točke (a) prve rečenice Direktive 2011/95 koji odgovara članku 1. odjeljku D prvom stavku Ženevske konvencije, isključene iz statusa izbjeglice u Europskoj uniji (presuda od 5. listopada 2023., OFPRA (Status izbjeglice osobe bez državljanstva palestinskog podrijetla), C-294/22, EU:C:2023:733, t. 30. i navedena sudska praksa).
- 64 Međutim, iz članka 12. stavka 1. točke (a) druge rečenice Direktive 2011/95, koji odgovara članku 1. odjeljku D drugom stavku Ženevske konvencije, proizlazi da, ako UNRWA-ina zaštita ili pomoć prestane zbog bilo kojeg razloga a da položaj navedenih osoba nije konačno riješen u skladu s mjerodavnim rezolucijama Opće skupštine Ujedinjenih naroda, te će se osobe *ipso facto*

moći pozivati na Direktivu 2011/95 (presuda od 5. listopada 2023., OFPRA (Status izbjeglice osobe bez državljanstva palestinskog podrijetla), C-294/22, EU:C:2023:733, t. 31. i navedena sudska praksa).

- 65 Nesporno je da položaj korisnika zaštite ili pomoći koju pruža UNRWA do sada nije bio konačno riješen, kao što to proizlazi iz niza rezolucija Opće skupštine Ujedinjenih naroda.
- 66 U skladu s tim uvodnim pojašnjenjima važno je, kao prvo, naglasiti da članak 12. stavak 1. točka (a) druga rečenica Direktive 2011/95 u bitnome odgovara članku 12. stavku 1. točki (a) Direktive Vijeća 2004/83/EZ od 29. travnja 2004. o minimalnim standardima za kvalifikaciju i status državljanina treće zemlje ili osoba bez državljanstva kao izbjeglica ili osoba kojima je na drugi način potrebna međunarodna zaštita te o sadržaju odobrene zaštite (SL 2004., L 304, str. 12.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 12., str. 64.), tako da je sudska praksa koja se odnosi na drugonavedenu odredbu relevantna za tumačenje prvonavedene (presuda od 5. listopada 2023., OFPRA (Status izbjeglice osobe bez državljanstva palestinskog podrijetla), C-294/22, EU:C:2023:733, t. 33. i navedena sudska praksa).
- 67 U tom pogledu, Sud je već pojasnio da sam odlazak dotične osobe iz UNRWA-ina područja djelovanja, neovisno o razlogu tog odlaska, ne može prekinuti isključenje iz statusa izbjeglice predviđeno u prvoj rečenici članka 12. stavka 1. točke (a) te direktive i da se stoga puka neprisutnost na tom području ili dobrovoljna odluka o njegovu napuštanju ne može kvalificirati kao prestanak UNRWA-ine zaštite ili pomoći u smislu članka 12. stavka 1. točke (a) druge rečenice navedene direktive (presuda od 5. listopada 2023., OFPRA (Status izbjeglice osobe bez državljanstva palestinskog podrijetla), C-294/22, EU:C:2023:733, t. 34. i navedena sudska praksa).
- 68 Međutim, Sud je presudio da do prestanka zaštite ili pomoći koju pruža agencija ili institucija, kao što je to UNRWA, može doći ne samo zbog samog ukidanja te agencije ili institucije nego i zbog nemogućnosti da navedena agencija ili institucija ispuni svoju zadaću (presuda od 5. listopada 2023., OFPRA (Status izbjeglice osobe bez državljanstva palestinskog podrijetla), C-294/22, EU:C:2023:733, t. 35. i navedena sudska praksa).
- 69 Stoga, kad je odluka o napuštanju UNRWA-ina područja djelovanja obrazložena ograničenjima koja su neovisna o volji dotične osobe, takva situacija može dovesti do utvrđenja prema kojem se pomoć koju je ta osoba primala prestala pružati u smislu druge rečenice članka 12. stavka 1. točke (a) Direktive 2011/95 (presuda od 5. listopada 2023., OFPRA (Status izbjeglice osobe bez državljanstva palestinskog podrijetla), C-294/22, EU:C:2023:733, t. 36. i navedena sudska praksa).
- 70 To je tumačenje u skladu s tom odredbom kojom se nastoji, među ostalim, osigurati kontinuitet zaštite palestinskih izbjeglica kao takvih putem učinkovite zaštite ili pomoći, a ne samo time što se jamči postojanje agencije ili institucije odgovorne za pružanje takve pomoći ili zaštite, i to sve dok njihov položaj ne bude konačno riješen u skladu s mjerodavnim rezolucijama Opće skupštine Ujedinjenih naroda (presuda od 5. listopada 2023., OFPRA (Status izbjeglice osobe bez državljanstva palestinskog podrijetla), C-294/22, EU:C:2023:733, t. 37. i navedena sudska praksa).
- 71 Prema tome, članak 12. stavak 1. točka (a) druga rečenica Direktive 2011/95 primjenjuje se kada se na temelju pojedinačne ocjene svih relevantnih okolnosti pokaže da se dotična osoba bez državljanstva palestinskog podrijetla, zbog bilo kojeg razloga, nalazi u situaciji u kojoj je njezina osobna sigurnost ozbiljno ugrožena i da joj UNRWA, čiju je pomoć tražila, ne može osigurati životne uvjete u skladu sa svojom zadaćom, pa je ta osoba stoga prisiljena, zbog okolnosti koje ne može kontrolirati i koje su neovisne o njezinoj volji, napustiti UNRWA-ino područje djelovanja

(presude od 25. srpnja 2018., *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, t. 86.; od 3. ožujka 2022., *Secretary of State for the Home Department (Status izbjeglice osobe bez državljanstva palestinskog podrijetla)*, C-349/20, EU:C:2022:151, t. 50. i od 5. listopada 2023., *OFPRA (Status izbjeglice osobe bez državljanstva palestinskog podrijetla)*, C-294/22, EU:C:2023:733, t. 38. i 44.).

- 72 U tom pogledu treba pojasniti, s jedne strane, da uvjet koji se odnosi na ozbiljnu ugroženost osobne sigurnosti podnositelja zahtjeva podrazumijeva da taj podnositelj zahtjeva mora biti osobno suočen s ozbiljnom nesigurnošću u predmetnom sektoru UNRWA-ina područja djelovanja a da se pritom ne zahtijeva da je to stanje ozbiljne osobne nesigurnosti specifično vezano za tog podnositelja zahtjeva ili da je uzrokovano njegovom pojedinačnom situacijom. Kad je riječ o UNRWA-inoj nemogućnosti da podnositelju zahtjeva osigura životne uvjete u skladu sa svojom zadaćom, to je slučaj kada ta agencija zbog bilo kojeg razloga, uključujući zbog opće situacije u tom sektoru, nije u mogućnosti osigurati podnositelju zahtjeva dostojne životne uvjete i minimalnu sigurnost (vidjeti u tom smislu presudu od 13. siječnja 2021., *Bundesrepublik Deutschland (Status izbjeglice osobe bez državljanstva palestinskog podrijetla)*, C-507/19, EU:C:2021:3, t. 54.).
- 73 Pojedinačna ocjena tih uvjeta pretpostavlja usto da se u obzir uzmu konkretna situacija podnositelja zahtjeva i njegov stupanj ranjivosti (vidjeti u tom smislu presudu od 16. srpnja 2020., *Addis*, C-517/17, EU:C:2020:579, t. 54.). U tom pogledu, posebnu pozornost treba dati svakoj okolnosti koja ukazuje na to da dotična osoba bez državljanstva palestinskog podrijetla ima specifične osnovne potrebe povezane sa stanjem ranjivosti, a osobito s eventualnom okolnošću da je ta osoba bez državljanstva maloljetna osoba, pri čemu se mora uzeti u obzir najbolji interes tog djeteta u skladu s člankom 24. stavkom 2. Povelje. U tu svrhu nadležno nacionalno tijelo mora, kao što to osobito proizlazi iz uvodne izjave 18. Direktive 2011/95, posebno uzeti u obzir načelo jedinstva obitelji, dobrobit i socijalni razvoj maloljetnika te razloge vezane uz njegovu zaštitu i sigurnost.
- 74 Usto, činjenica da se UNRWA-ina zaštita ili pomoć nalazi na nižoj razini od one na koju bi osoba bez državljanstva palestinskog podrijetla mogla imati pravo da joj je priznat status izbjeglice u državi članici nije dovoljna da bi se smatralo da je ta osoba bila prisiljena napustiti UNRWA-ino područje djelovanja ili da se ondje ne bi mogla vratiti (vidjeti u tom smislu presudu od 5. listopada 2023., *OFPRA (Status izbjeglice osobe bez državljanstva palestinskog podrijetla)*, C-294/22, EU:C:2023:733, t. 45.).
- 75 Kao drugo, kao što to ističe nezavisni odvjetnik u točki 63. svojeg mišljenja, na nadležnim nacionalnim tijelima i sudovima je da provjere ne samo to može li se činjenica da su osobe koje su zatražile priznavanje statusa izbjeglice na temelju članka 12. stavka 1. točke (a) druge rečenice Direktive 2011/95 napustile UNRWA-ino područje djelovanja opravdati okolnostima koje one nisu mogle kontrolirati i koje su bile neovisne o njihovoj volji, a koje su im tako onemogućile primanje UNRWA-ine zaštite ili pomoći, nego i to jesu li te osobe, u trenutku kada nadležna upravna tijela razmatraju zahtjev za priznavanje statusa izbjeglice odnosno kada nadležni sud odlučuje o pravnom sredstvu podnesenom protiv odluke o nepriznavanju takvog statusa, spriječene primiti tu zaštitu ili pomoć zbog pogoršavanja situacije u predmetnom području djelovanja uslijed okolnosti koje one ne mogu kontrolirati i koje su neovisne o njihovoj volji (vidjeti u tom smislu presudu od 3. ožujka 2022., *Secretary of State for the Home Department (Status izbjeglice osoba bez državljanstva palestinskog podrijetla)*, C-349/20, EU:C:2022:151, t. 57. i 58.).

- 76 Naime, s jedne strane, pitanje je li UNRWA prestala pružati zaštitu ili pomoć osobi bez državljanstva palestinskog podrijetla treba ocijeniti nadležno upravno tijelo na temelju pojedinačne ocjene svih relevantnih okolnosti, u skladu s člankom 4. Direktive 2011/95. Međutim, iz članka 4. stavka 3. točke (a) Direktive 2011/95 proizlazi to da prilikom odlučivanja o zahtjevu za međunarodnu zaštitu valja uzeti u obzir sve relevantne činjenice koje se odnose na zemlju podrijetla „u vrijeme donošenja odluke o zahtjevu”. S druge strane, na temelju članka 46. stavka 3. Direktive 2013/32, države članice dužne su urediti svoje nacionalno pravo na način da postupanje s pravnim sredstvima iz te odredbe uključuje „cjelovito i *ex nunc*” razmatranje, što podrazumijeva da nadležni sud osobito mora uzeti u obzir sve okolnosti koje omogućuju provođenje ažurirane ocjene predmetnog slučaja (vidjeti u tom smislu presudu od 3. ožujka 2022., Secretary of State for the Home Department (Status izbjeglice osobe bez državljanstva palestinskog podrijetla), C-349/20, EU:C:2022:151, t. 54., 55. i 61.).
- 77 U tom pogledu valja još istaknuti da se člankom 10. stavkom 3. točkom (b) Direktive 2013/32 državama članicama nalaže da osiguraju da se iz različitih izvora, kao što su Agencija Europske unije za azil (EUAA) i UNHCR te nadležne međunarodne organizacije za ljudska prava, dobiju točne i ažurirane informacije o općem stanju koje vlada u zemlji podrijetla podnositelja zahtjeva ili, ako su oni osobe bez državljanstva, u zemlji njihova prethodnog uobičajenog boravišta.
- 78 Iz prethodno navedenog proizlazi da se na osobu bez državljanstva palestinskog podrijetla koja je zatražila UNRWA-inu pomoć primjenjuje članak 12. stavak 1. točka (a) druga rečenica Direktive 2011/95 kada se na temelju pojedinačne i ažurirane ocjene svih relevantnih okolnosti pokaže da bi se ta osoba bez državljanstva, imajući eventualno u vidu njezino stanje ranjivosti, u slučaju povrata u sektor UNRWA-ina područja djelovanja u kojem ima uobičajeno boravište, našla u situaciji u kojoj je njezina osobna sigurnost ozbiljno ugrožena i da joj UNRWA zbog bilo kojeg razloga, uključujući zbog opće situacije u tom sektoru, ne može osigurati dostojne životne i minimalne sigurnosne uvjete, uzimajući eventualno u obzir specifične potrebe povezane s njezinim stanjem ranjivosti.
- 79 Stoga treba smatrati da se osoba bez državljanstva palestinskog podrijetla ne može vratiti u sektor UNRWA-ina područja djelovanja u kojem je imala uobičajeno boravište, u slučaju da zbog toga što iz bilo kojeg razloga ne može primiti UNRWA-inu zaštitu ili pomoć toj osobi bez državljanstva prijeti stvarna opasnost da bude izložena životnim uvjetima koji joj ne osiguravaju da, u skladu s UNRWA-inom zadaćom, zadovolji svoje osnovne potrebe u pogledu zdravlja, obrazovanja i egzistencije, uzimajući eventualno u obzir njezine specifične osnovne potrebe zbog pripadnosti skupini ranjivih osoba iz razloga kao što je dob.
- 80 Kao treće, s obzirom na to da sud koji je uputio zahtjev naglašava da se u glavnom postupku SN i LN nisu pozvale na razloge koji se odnose na njihovu pojedinačnu situaciju kako bi dokazale da je u odnosu na njih UNRWA-ina zaštita ili pomoć prestala, kao prvo valja istaknuti da je na sudu koji je uputio zahtjev da uzme u obzir ne samo okolnosti navedene u prilog tom zahtjevu, nego i okolnosti koje je tijelo koje je odlučilo odbiti taj zahtjev uzelo ili moralo uzeti u obzir kao i okolnosti koje su nastale nakon donošenja te odluke, i to s obzirom na obvezu koju je to tijelo imalo na temelju članka 4. stavka 1. Direktive 2011/95 da aktivno surađuje s podnositeljem zahtjeva kako bi upotpunilo i utvrdilo relevantne okolnosti iz njegova zahtjeva (vidjeti u tom smislu presude od 25. srpnja 2018., Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, t. 113. i od 3. ožujka 2022., Secretary of State for the Home Department (Status izbjeglice osobe bez državljanstva palestinskog podrijetla), C-349/20, EU:C:2022:151, t. 64.).

- 81 Kao drugo, sud koji je uputio zahtjev također naglašava da opća situacija u Gazi stvarno utječe na UNRWA-inu sposobnost pružanja pomoći i djelotvorne zaštite osobama bez državljanstva palestinskog podrijetla koje se nalaze u tom području. U tom kontekstu upućuje, među ostalim, na Rezoluciju Europskog parlamenta od 19. travnja 2018. o situaciji u [P]ojasu Gaze (SL 2019., C 390, str. 108.), iz koje proizlazi da je zbog situacije u Pojasu Gaze „u tom području došlo do neviđene humanitarne krize koja se sve više pogoršava”, kao i na dokument naslovljen „Stajalište UNHCR-a o vraćanju u Pojas Gaze”, iz ožujka 2022., u kojem UNHCR navodi da je pogoršanje opće situacije u navedenom gradu čimbenik koji treba uzeti u obzir prilikom razmatranja zahtjeva za međunarodnu zaštitu. Konkretno, uzimajući u obzir pokazatelje teških povreda i kršenja međunarodno priznatih ljudskih prava i humanitarnog prava te trajnu nestabilnost u navedenom području, UNHCR je pozvao države da svim civilima koji bježe iz Pojasa Gaze dopuste ulazak u njihovo državno područje i da poštuju načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja. UNHCR izričito ističe da situacija u tom sektoru može biti objektivan razlog kojim se opravdava odlazak palestinskih izbjeglica iz tog područja, pri čemu objašnjava da samim time treba smatrati da je u odnosu na njih UNRWA-ina zaštita ili pomoć prestala.
- 82 Od tada su se, kao što to u bitnome ističe nezavisni odvjetnik osobito u točki 64. svojeg mišljenja, i životni uvjeti u Pojasu Gaze i UNRWA-ina sposobnost da ispuni svoju zadaću iznimno pogoršali zbog posljedica događaja od 7. listopada 2023.
- 83 Na sudu koji je uputio zahtjev je da utvrdi, osobito s obzirom na informacije navedene u točki 77. ove presude, je li UNRWA, zbog bilo kojeg razloga, uključujući zbog opće situacije u Pojasu Gaze, spriječena da svakoj osobi bez državljanstva palestinskog podrijetla koja zatraži njezinu pomoć i ostane u tom području omogućiti da ondje boravi u dostojnim životnim uvjetima i uz minimalnu sigurnost.
- 84 To osobito vrijedi ako bi se u predmetnom sektoru UNRWA-ina područja djelovanja svaka osoba bez državljanstva palestinskog podrijetla, neovisno o svojoj volji i osobnom izboru, našla u situaciji izuzetne materijalne oskudice koja bi joj onemogućila zadovoljavanje najosnovnijih potreba, kao što su osobito potrebe prehrane, higijene i smještaja, te u kojoj bi njezino fizičko ili mentalno zdravlje bilo ugroženo ili bi se našla u ponižavajućem položaju nespojivim s ljudskim dostojanstvom u smislu članka 4. Povelje (vidjeti u tom pogledu presudu od 19. ožujka 2019., Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, t. 92.).
- 85 Naposljetku, ako bi sud koji je uputio zahtjev zaključio da, s obzirom na opće životne uvjete u Pojasu Gaze u trenutku donošenja odluke, treba smatrati da je UNRWA-ina zaštita ili pomoć u tom sektoru njezina područja djelovanja prestala u odnosu na osobe SN ili LN, on bi i dalje trebao do kraja provesti pojedinačno razmatranje njihovih zahtjeva kako bi provjerio primjenjuje li se jedan od razloga za isključenje iz članka 12. stavka 1. točke (b) i članka 12. stavaka 2. i 3. Direktive 2011/95 na osobu SN ili LN.
- 86 Ako tomu nije tako, tim osobama bez državljanstva palestinskog podrijetla treba se automatski priznati status izbjeglice (vidjeti u tom smislu presudu od 19. prosinca 2012., Abed El Karem El Kott i dr., C-364/11, EU:C:2012:826, t. 81.).
- 87 S obzirom na prethodno navedeno, na drugo i treće pitanje valja odgovoriti tako da članak 12. stavak 1. točku (a) drugu rečenicu Direktive 2011/95 treba tumačiti na način da treba smatrati da je prestala, u smislu te odredbe, UNRWA-ina zaštita ili pomoć koju prima podnositelj zahtjeva za međunarodnu zaštitu, osoba bez državljanstva palestinskog podrijetla, kada, s jedne strane, ta agencija zbog bilo kojeg razloga, uključujući zbog opće situacije u sektoru područja djelovanja

navedene agencije u kojem je ta osoba bez državljanstva imala uobičajeno boravište, ne može navedenoj osobi osigurati dostojne životne uvjete u skladu sa svojom zadaćom, uzimajući eventualno u obzir stanje ranjivosti te osobe, pri čemu potonja ne mora dokazati da je se ta opća situacija konkretno tiče zbog okolnosti svojstvenih njezinoj osobnoj situaciji i, s druge strane, kada bi se dotična osoba bez državljanstva u slučaju povratka u taj sektor našla u stanju ozbiljne nesigurnosti, uzimajući u eventualno obzir njezino stanje ranjivosti, pri čemu su upravna i sudska tijela dužna provesti pojedinačnu ocjenu svakog zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji se temelji na toj odredbi, a dob dotične osobe može biti relevantna. Osobito treba smatrati da je UNRWA-ina pomoć ili zaštita prestala u odnosu na podnositelja zahtjeva kada ta agencija zbog bilo kojeg razloga više ne može osigurati dostojne životne ili minimalne sigurnosne uvjete bilo kojoj osobi bez državljanstva palestinskog podrijetla koja boravi u sektoru područja djelovanja te agencije u kojem je taj podnositelj zahtjeva imao uobičajeno boravište. Ocjenu o tome treba li smatrati da je UNRWA-ina zaštita ili pomoć prestala treba provesti polazeći od trenutka kada je navedena osoba bez državljanstva napustila sektor UNRWA-ina područja djelovanja u kojem je imala uobičajeno boravište, trenutka kada nadležna upravna tijela odlučuju o njezinu zahtjevu za međunarodnu zaštitu ili pak trenutka kada nadležni sud odlučuje o bilo kojem pravnom sredstvu podnesenom protiv odluke o odbijanju tog zahtjeva.

Četvrto pitanje

- 88 Svojim četvrtim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li izraz „ove osobe imaju *ipso facto* pravo na povlastice iz ove Direktive” iz članka 12. stavka 1. točke (a) druge rečenice Direktive 2011/95 tumačiti na način da, s jedne strane, treba smatrati da se na dotične osobe, koje bi u slučaju povrata u jedan od sektora UNRWA-ina područja djelovanja ondje bile izložene opasnosti od nečovječnog i ponižavajućeg postupanja, *ipso facto* primjenjuje zabrana prisilnog udaljenja ili vraćanja iz članka 21. stavka 1. Direktive 2011/95 u vezi s člankom 19. Povelje, te da za potrebe odobravanja supsidijarne zaštite ulaze u područje primjene članka 15. točke (b) Direktive 2011/95, ili bi te osobe, s druge strane, trebale *ipso facto* ostvariti status izbjeglice a da se ne uzimaju u obzir njihove osobne okolnosti koje su relevantne za odobravanje supsidijarne zaštite.
- 89 Budući da sud koji je uputio zahtjev u svojem zahtjevu nije naveo razloge zbog kojih traži tumačenje tih odredaba prava Unije ni vezu koju uspostavlja između tih odredaba i nacionalnog zakonodavstva primjenjivog na spor koji se pred njim vodi (presuda od 14. rujna 2023., Vinal, C-820/21, EU:C:2023:667, t. 98. i navedena sudska praksa), treba utvrditi da je četvrto pitanje nedopušteno.

Troškovi

- 90 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (četvrto vijeće) odlučuje:

- 1. Članak 40. Direktive 2013/32/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o zajedničkim postupcima za priznavanje i oduzimanje međunarodne zaštite, u vezi s člankom 12. stavkom 1. točkom (a) drugom rečenicom Direktive 2011/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o standardima za kvalifikaciju državljana**

trećih zemalja ili osoba bez državljanstva za ostvarivanje međunarodne zaštite, za jedinstveni status izbjeglica ili osoba koje ispunjavaju uvjete za supsidijarnu zaštitu te sadržaj odobrene zaštite,

treba tumačiti na način da je:

tijelo koje odlučuje o osnovanosti naknadnog zahtjeva za međunarodnu zaštitu dužno razmotriti činjenične okolnosti iznesene u prilog tom zahtjevu, uključujući i kada je te činjenice već ocijenilo tijelo koje je konačno odbilo prvi zahtjev za međunarodnu zaštitu.

2. Članak 12. stavak 1. točku (a) drugu rečenicu Direktive 2011/95

treba tumačiti na način da:

treba smatrati da je prestala, u smislu te odredbe, zaštita ili pomoć Agencije Ujedinjenih naroda (za pomoć palestinskim izbjeglicama na Bliskom istoku) (UNRWA) koju prima podnositelj zahtjeva za međunarodnu zaštitu, osoba bez državljanstva palestinskog podrijetla, kada, s jedne strane, ta agencija zbog bilo kojeg razloga, uključujući zbog opće situacije u sektoru područja djelovanja navedene agencije u kojem je ta osoba bez državljanstva imala uobičajeno boravište, ne može navedenoj osobi osigurati dostojne životne uvjete u skladu sa svojom zadaćom, uzimajući eventualno u obzir stanje ranjivosti te osobe, pri čemu potonja ne mora dokazati da je se ta opća situacija konkretno tiče zbog okolnosti svojstvenih njezinoj osobnoj situaciji i, s druge strane, kada bi se ta ista osoba bez državljanstva u slučaju povratka u taj sektor našla u stanju ozbiljne nesigurnosti, uzimajući eventualno u obzir, njezino stanje ranjivosti, pri čemu su upravna i sudska tijela dužna provesti pojedinačnu ocjenu svakog zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji se temelji na toj odredbi, a dob dotične osobe može biti relevantna. Osobito treba smatrati da je UNRWA-ina pomoć ili zaštita prestala u odnosu na podnositelja zahtjeva kada ta agencija zbog bilo kojeg razloga više ne može osigurati dostojne životne ili minimalne sigurnosne uvjete bilo kojoj osobi bez državljanstva palestinskog podrijetla koja boravi u sektoru područja djelovanja te agencije u kojem je taj podnositelj zahtjeva imao uobičajeno boravište. Ocjenu o tome treba li smatrati da je UNRWA-ina zaštita ili pomoć prestala treba provesti polazeći od trenutka kada je navedena osoba bez državljanstva napustila sektor UNRWA-ina područja djelovanja u kojem je imala uobičajeno boravište, trenutka kada nadležna upravna tijela odlučuju o njezinu zahtjevu za međunarodnu zaštitu ili pak trenutka kada nadležni sud odlučuje o bilo kojem pravnom sredstvu podnesenom protiv odluke o odbijanju tog zahtjeva.

Potpisi